

UPRAVA ZA ZAŠTITU

Klasa 20 (4)

INDUSTRIJSKE SVOJINE

Izdan 1. Maja 1927.

PATENTNI SPIS BR. 4258

Roger Harvengt, Mons, Belgija.

Poboljšani postupak za utvrđivanje železničkih šina, rudokopskih pruga i t. d.
Prijava od 26. februara 1925.

Važi od 1. avgusta 1925.

Traženo pravo prvenstva od 27. februara 1924. (Belgija).

Cilj je novom načinu utvrđivanja, koji je predmet ovog pronalaska, da izbegne drmanja (vibracije), koja se sa sadanjim načinom utvrđivanja stvaraju, pri prelazu vagona preko spojeva pruga. Pronalazak se sastoji u tome, što se bočne, ravne podveze, ili slabo iskrivljene zamenjuju podvezama, koje se sastoje iz jednog dela, i koja obuhvata ne samo vrat šine, već tako isto nožicu šine, tako da se te šine drže ne samo pomoću jastučića (podmetača), već tako isto i odozdo. Zatim su krajevi šina, na tačkama spajanja, potpuno obuhvaćeni podvezom, tako da se stvara jedan blok, i time uklanja svako držanje. Ova podveza se po pronalasku odlikuje naročito time, što unutarne strane pomenute podveze određene za pokrivanje oba podnožna krila, imaju dve šupljine tako izvedene, da pomenuti delovi ne nose na krilima, već na dvema tačkama istog, koje su, što je bolje blizu uz koren vrata šine.

Delovi podveze, koji obuhvalaju nožicu šine, mogu ležati i na uzdužnim ivicama, na krilima podnožja.

Podveza, predmet ovog pronalaska, pokazana je kao prost primer izvođenja u priloženom nacrtu.

U pomenutom nacrtu **a**, predstavlja krake podveze **f** nožicu iste; šupljine **o** kojima je bilo reči gore, pokazane su sa **g**. Kao što se može videti, ove su šupljine obrazovane tako, da delovi podveze, koji pokrivaju oba krila podnožja **m** pruge ne nose na tim krilima, već na dvema tačkama **b** istih, koje leže, prvenstveno, uz koren vrata **n** šine.

Ove šupljine omogućavaju podvezi, da dejstvuje elastično, blagodareći kracima poluge **o—p**, tako da se time dobijaju tri dodirne tačke naime:

- 1 sa unularnjom stranom šine kod **h**,
- 2 sa krilima podnožja šine kod **b**, i
- 3 sa osnovom **i** nožice šine.

Oblik šupljina može biti proizvoljan. Dajući joj podesnu krivinu, može se dovoljno jakim pritiskom savijati izdubljeni deo, koji obrazuje krak poluge **o—p**, tako da se dodirne tačke **b** približuju vratu šine, i time dobija znatna ravnomernost, što je bitno za svaku dobru podvezu.

Da bi se povećao krak poluge **o—p**, i time dobilo više ravnomernosti, to će dužina gornjeg lica podloge podveze, prvenstveno kao na slici, biti veća od podnožja same šine, ali kao što je gore rečeno, delovi podveze, koji obuhvataju podnožje šine, mogu eventualno biti u dodiru kod **e** sa uzdužnim ivicama krila podnožja.

Unularne i spoljne strane kraka **a**, podveze mogu imati svaki podesan oblik, i u koliko oni budu krivlji, utoliko će pod pritiskom prilikom zatezanja biti veće ravnomerno naleganje.

Osim gornjih preimućstva, t. j. isključenja igranja na spojevima, opisani način i ma i druge bitne koristi koje sve proizlaze iz jedne vrste spajanja, od kojih će nekoliko biti ukratko opisanih dole:

Kod običnog vezivanja od dva dela, obe podveze teže, da se silinom odvoje od šine; međutim spajanje sa jednom podvezom uklanja tu težnju. S druge strane, elastičnost, koju veza po pronalasku duuguje na-

ročito šupljinama g , rezultuje u tome, da se oba kraka a podveze, stalno oslanjaju na glave navrike zavorca, što neosporno smanjuje mogućnost odvajanja.

Druga jedna korist je i ovo: gledajući nacrt, lako je videti, da ako se zavornji uklone za momenat, to neće nipošto smetati prolazu vozova i to tamo na prvo mesto, kad se pruga opravljaja. Ali posledica koja otuda proizlazi važna je s obzirom na događaje i zločinačkih namera. Doista pri slučajnim prelomima zavornja, ako podveze i dalje postoje, ovaj sistem onemogućiće iskakanja iz šina. S druge strane poznato je, da sa dosadanjim sistemom sa dvema podvezama, dovoljno je izvući nekoliko zavrnja iz nekoliko podveza, da bi se stvorilo izkliznuće. Međutim sa sistemom po pronalasku, na protiv. izvlačenje zavornja ostaće bez posledica, i kao što će biti stvarno nemoguće jednom zločincu da potpuno izvuče podveze, izbeći će se time svaka opasnost atentata ove vrste.

Još jedna dobit, i to manjeg značaja, jeste brzina nameštanja, koja dolazi otuda, što se otvori određeni za prijem istog zavrnja, nalaze prinudno u istoj liniji, te se time uklanja svako nagađanje.

Po sebi se razume, da se ne samo takav položaj i raspored tačkaka za držanja na bokovima, delova podveze, koji su određeni da pokrivaju nožicu šine, već u opšte unutarjni i spoljni oblici podveze, debljina i dužina iste mogu menjati po volji, naročito prema vrsti pruge i drugim zahtevima, koji se mogu pojaviti u svakom pojedinom slučaju.

Tako isto, broj zavrnja može se penjati prema prilikama i naročito prema težini šine.

Podveza se može pojačati, ma na koji način, naročito pomoću rebara, i ma na kom mestu, pri čem se podloga podveze može n. pr. pojačati u svom centru na mestu spoja šina i krajeva tako isto pojačati radi boljeg opiranja udarcima čekića pri nameštanju.

Debljina se može, ako je potrebno, smanjiti na gore, bilo radi toga n. pr. da se umanjí težina, ili da se da veća povitljivost podvezi, tako se smanji debljina na mestu izdubljenja g , onda će se dobiti veća elastičnost, i pri zatezanju zavornja, dobiće se znatno veće naleganje.

Podveza može, u danom slučaju, i ne nalegati na kakvu traverzu.

Najzad, onde gde se podveza oslanja na traverzu, mogu se zavrnja na prag postaviti ma na koji način. N. pr. njihove glave, mogu ležati, bilo neposredno na podvezi, bilo delmično na ušicama iste, i delom na nožicu šine, ili se pak još mogu načiniti otvori u podvezi tako da glave zavrnja ne-

posredno dodiruju nožicu šine, ili pak u isto vreme poslednju i podvezu.

Način vezivanja po ovom pronalasku, može se tako upotrebiti, da bi se izbeglo postavljanje pruge utvrđivanjem podveza za izvesan broj traverzi.

U gornjem opisu bilo je reči samo o primeni novog načina utvrđivanja na železničke šine. Po sebi se razume, da se ovo vezivanje može upotrebiti tako isto za šine na rudokopskim prugama i u opšte gde je potrebno vezati šine. Ovaj način vezivanja može se upotrebiti za svaki oblik šina, ili njihovih krajnih delova.

Podveze za izvođenja načina vezivanja, po ovom pronalasku obrazuju se prvenstveno od jednog komada, kao što je pokazano, ili se pak vezuju tako, da se smatraju kao takve.

Tako isto može se izostaviti jedan usvojeni deo krakova podveze, što će smanjiti težinu istih, tako isto može se prestrugati podveza jednim delom na podesnim mestima, što pak daje više elastičnosti i otuda više naleganja.

Nov opisani način vezivanja namenjen je za električne železnice, ili za sve električne pruge. Dovoljno je da se postavi provodnik, ma na kom podesnom mestu podveze bilo n. pr. u prostoru obrazovanom od šupljih delova. Podveze se mogu načiniti tako, da imaju podesne prostore za potpun ili delimičan prijem provodnika. Izvesno je da se ne će, usled krutoće i čvrstoće ovog načina vezivanja provodnik pomicalati, i ostaće na mestu.

Pri svem tom može se opisati da će primena ovog načina vezivanja, u danom slučaju, omogućiti izostavljanje električnog spovodnika, usled stalnog dodira podveze sa šinama, koje obuhvata, čime se pak šteti u provodniku.

Jedna od najvećih koristi pronalaska, leži u uklanjanju nezgoda dosadanjih načina vezivanja, koje se sastoje u tome, što se u ovim poslednjima električni provodnik, usled neodgovarajuće zaštite, nedovoljne čvrstine, utvrđivanja, u stabilnosti podveza, pomera, klizi, ne leži dobro na mestu, te se otuda javljaju osetni gubitci u struji.

Uz to struja odlazi u zemlju i dejstvuje na pr. na vodovodne cevi, gasne, na sve metalne stvari i t. d. usled čega se podižu skupe parnice sa društvima za gas, vodu i t. d.

Blagodareći krutoći utvrđivanja i stabilnost ovog načina vezivanja, i time što podveze ostaju na svom mestu i održavaju dodir sa šinama koje obuhvataju gubitci usled infiltracije struje, svode se na nulu, ili su pak minimalne, te se otuda dobija ekonomija struje i izbegava parnica za oštećenje.

Patentni zahtevi:

1. Poboljšani postupak za utvrđivanje železničkih šina, pruga za rudokope i tome slično pomoću podveza načinjenih prvenstveno od jednog komada, ili sličnim načinom, naznačen time, što pomenute podveze, koje obuhvataju i vrat i nožicu šine, tako da ne drže samo podglavlje, već tako isto i podnožje šine, imaju unutarnje strane na svojim delovima za prijem dvaju krila nožice izdubljene tako, da ne drže na krilima već samo na dvema tačkama istih, koje prvenstveno leže u podnožju vrata šine.

2. Poboljšani postupak za utvrđivanje po zahtevu 1, naznačen time, što širina gornje strane poluga podveze, može biti veća od širine nožice šine tako, da se povećava krak polu-

ge obrazovane od izdubljenih delova podveze, koja pokriva gornje strane nožice šine.

3. Poboljšani postupak za utvrđivanje po zahtevu 1, ili 2, naznačen time, što se podveze grade tako, da imaju podesne prostore za prijem električnog provodnika za slučaj električnih pruga.

4. Poboljšani postupak za utvrđivanje po zahtevu 1—3, naznačen time, što se podveze pojačavaju rebrima, zadebljanjima, ili svakim drugim podesnim načinom, a na mestima gde to izgleda korisno.

5. Poboljšani postupak za utvrđivanje po zahtevu 1—4, naznačen time, što se jedan deo kraka podveza izostavlja, ili eventualno iste tanje ili delimično seku izvesni podesni delovi pomenute podveze, tako da im se smanji težina.

